

Motion till riksdagen 2018/19:2438

av **Ola Johansson (C)**

Energieffektivisering och ökad trygghet med belysning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett belysningsuppdrag till Boverket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över energieffektivisering genom ekonomiska stimulanser till skolbyggnader och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda belysning i offentliga upphandlingar som innefattar offentliga miljöer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över fastställande av ett halveringsmål för energiförbrukning från belysning och tillkännager detta för regeringen.

Ökad trygghet i bebyggda miljöer

Brottsförebyggande rådets (BRÅ) senaste nationella trygghetsundersökning visar att många upplever otrygghet utomhus sent på kvällen, men otryggheten är ojämnt fördelad. Trettio procent av alla kvinnor känner sig mycket eller ganska otrygga och tolv procent avstår helt från att gå ut på kvällstid. I så kallat socialt utsatta områden känner sig mer än hälften av kvinnorna som bor där mycket eller ganska otrygga. Detta visar att tillgången till offentliga platser inte är jämställd och jämlikt fördelad. Genom en förbättrad samhällsplanering där bland annat belysning spelar en central roll, kan vi förebygga delar av denna oro.

Boverket, som ansvarar för vår bebyggda miljö, bör ges i uppdrag att tydliggöra belysningens roll i planeringen av offentliga miljöer. Det är ett uppdrag som med fördel kan åläggas den nyligen tillsatta Riksarkitekten hos Boverket, att förstärka arbetet med arkitektur och gestaltade livsmiljöer. Kommuner bör i all planering av offentliga miljöer

inkludera belysning och hur det offentliga rummet på bästa sätt utformas under timmar utan dagsljus för att uppnå hög kvalitet, trygghet och hållbarhet.

Centerpartiet önskade i sitt budgetförslag 2017/18 avsätta 70 miljoner mer än regeringens anslag till trygghetsskapande åtgärder. Inom ramen för ett sådant anslag ska rymmas särskilda projektmedel för förbättringar av utemiljöer i socioekonomiskt utsatta områden. Kriterierna kan tydliggöras för att i högre grad inriktas på hur trygghet ska skapas för alla samhällsgrupper, där belysning och ljusplanering utgör självklara redskap. Frågan om hur trygghet skapas måste ingå som en självklar del i alla offentliga upphandlingar av projekt som innefattar offentliga miljöer.

Byt ut äldre och ineffektiv belysning

Genom att byta ut gammal belysning till modern och smart belysning kan energiåtgången minska med uppemot 80–90 %. Med tanke på att belysningen står för ca 25–30 % av elkonsumtionen i företag och offentliga lokaler är detta en av de mest effektiva åtgärderna samhället och näringslivet kan vidta. Välplanerade ljusmiljöer med energieffektiva och hållbara lösningar förbättrar dessutom livs- och arbetsmiljön väsentligt. Det i sin tur ger en friskare personal och ökad produktivitet.

Skolor utgör en mycket stor del av landets offentliga lokaler, samtidigt som många utmärker sig negativt vad gäller omodern och energislukande belysning. I tidigare rapporter har det framkommit att över 70 procent av landets skolor har gammal belysning och att energibesparingspotentialen är mycket stor. Regeringen bör därför avsätta medel för att stimulera omställning till modern belysning i offentliga lokaler, i ett första skede i landets kommunala skolor.

Hållbara mål för energieffektivisering

Regeringen bör besluta om långsiktiga spelregler för elmarknaden som syftar till att skapa förutsättningar för snabb energiminskning inom belysningsområdet. Det uttalade målet att halvera energianvändningen inom belysning bör slås fast, i kombination med framtagandet av en tydlig åtgärdsplan som klargör hur målet ska uppnås. Detta mål bör slås fast, i kombination med framtagandet av en tydlig åtgärdsplan som klargör hur målet ska uppnås. Energimyndigheten bör få i uppdrag att fastställa en nollmätning, mot vilken målet om halvering av energianvändning inom belysning ska utvärderas.

Riksdag och regering uppmanas härmed att agera för ökad trygghet, samt minskad energiförbrukning och miljöbelastning. Åtgärder som gynnar alla i vårt samhälle.

Ola Johansson (C)